

Editorial:

Milí čtenáři Slováčku,

*jistě jste si všimli, že od letošního školního roku se změnil název našeho časopisu. Ano, vrátili jsme se k původnímu označení **Slováček**, které – jak se ukázalo – je v mnohých z nás dobře zakořeněno a nese svou tradici i nadále.*

A proto i první letošní číslo je zaměřeno na významné události našich dějin.

Den boje studentů za svobodu a demokracii...

Projektová výuka, která se stala součástí mnohých hodin v měsících říjnu a listopadu zejména u žáků na 2. stupni, s sebou přinesla formou zážitků, prožitků a zkoumání mnoho jedinečných příběhů.

Příběhů našich rodin, přátel, sousedů, učitelů...

Toto speciální číslo je tedy věnováno všem, kteří zažili doby (snad) dávno minulé, i těm, kteří už nikdy nedopustí, aby se podobné zločiny v budoucnu opakovaly!

Přeji Vám klidné čtení.

Pavla Kotoučková (PaK)

Projektové vyučování

30. výročí sametové revoluce

(PaK) – Na podzim školního roku 2019/20 jsme si připomněli významná výročí našeho státu, a to 28. říjen a 17. listopad.

Oba dny jsou zapsány v našem kalendáři jako státní svátky. Zatímco loni jsme se více věnovali říjnovému svátku, letos své kulatiny oslavil 17. listopad. Naše pozornost se tedy soustředila především na tento den.

Den 17. listopad nese označení Den boje studentů za svobodu a demokracii a nese s sebou připomínku hned dvou významných událostí v našich dějinách

Toto číslo školního časopisu je složeno z příběhů, které objevili sami žáci naší školy. Z příběhů, které se staly na konci 80. let.

Foto: PaK

Redakce:

Šéfredaktorka: Mgr. Pavla Kotoučková (PaK)

Redaktoři: žáci 8. F, 9. F, 7. F, 8. E, 9. E

Úprava: PaK

e-mail šéfredaktorky: pavla.kotouckova@zsbce.cz

Celé barevné vydání najdeš také na webu naší školy:

<http://zs.boskovice.cz/zs3/casopis.htm>

Pohled vojína z. v. s. na průběh sametové revoluce

Postřehy vojína Petra Prchala, letiště Přerov, listopad roku 1989.

Revoluci jsme začali vnímat asi 14 dní před vyvrcholením. Jako vojáci základní vojenské služby jsme byli informováni minimálně a zkresleně. Teprve při zákazu vycházek, dovolenek, sledování TV a s přerušením veškerých kontaktů s civilisty jsme pochopili, že se schyluje k něčemu vážnějšímu.

Rozkaz celodenních pohotovostí, přípravou samopalů a páskování ostrých nábojů nás v tom utvrdilo. Vojáci, kteří docházeli pro poštu, byli civilisty slovně napadáni a také popliváni, na to jsem neměl pozitivní názor, protože to byli mí přátelé.

Poslední dny jsme prožili v napětí, čekalo se na rozkaz. Nikdo nevěděl, jestli nás pošlou potlačovat povstání a střít do civilistů.

A je to tady „převrat“. Všichni jsme si oddechli. Jediná změna na vojně byla ta, že místo soudruhu, bylo oslovení pane. Často se mě známí ptají, jestli bychom dokázali střít do lidí. Sám to nedokážu posoudit, situace byla napjatá a na vojně **musíte** poslouchat rozkazy.

Petr Prchal, 9. F

Foto: archiv Prchalovi

Příběh Dalimila Ospalého

Večer 17. listopadu v pátek sedím doma s uchem u radia a poslouchám zastřený hlas Ameriky. Rušičky signálu pracují naplno.

Přesto lze poslouchat reportáže, které jsou v posledních dnech opravdu vzrušující.

„V NDR berou zeď útokem.“

V Praze popisuje reportér živě probíhající průvod studentů:

„Jdou směrem do centra města. Přidávají se náhodní kolemjdoucí. Z činžovních domů vybíhají obyvatelé. Obrněný vůz najíždí do studentů...“

Celý rozrušený popadám hokejovou tašku a jedu trolejbusem na Mendlák.

Celých těch několik týdnů po 17. listopadu to byla zkrátka jedna velká jízda.

Nikdo z nás neměl jistotu, zda to celé dobře dopadne.

Ale jedno bylo jasné – chtěli jsme změnu.

A všichni jsme táhli za jeden provaz.

Všichni byli plní úsměvů, ochoty si pomáhat i nadšení.

Natálie Dvořáková, 8. F

Foto: https://www.google.com/search?q=r%C3%A1dio+svobodn%C3%A1+evropa&client=firefox-b-d&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwifvPOOuwHIAhWCPFAKHfCNAV0Q_AUIEigC&biw=1600&bih=786#imgdii=J864MzYFKKiAUM:&imgcr=nwlZKMdWGlsaLM:

Příběh mojí babičky

Má babička se narodila roku 1958 a povyprávěla mi, jak prožívala rok 1989 i zážitky před tímto rokem. Její příběh není o moc jiný než u ostatních vrstevníků. Jeden z nejvíce negativních prožitků bylo omezení výběru střední školy totalitním režimem, kdy nemohla studovat pedagogickou školu. Musela jít na gymnázium, ze kterého pak přestoupila na zdravotní školu. Tuto školu úspěšně ukončila, i když konec 4. ročníku byl ohrožen vytištěním úsměvné pozvánky k maturitě. Tato pozvánka se nelíbila jednomu tatínkovi, který byl komunista, a obvinil moji babičku s profesorem z propagace křesťanství, ale naštěstí ji k maturám pustili.

V babiččiných dospělých letech, když měla manžela a dvě děti, se rozhodli jet na rodinný výlet do Vestce. Tam se sešli se známým knězem a na zpáteční cestě domů se babička velmi bála, aby před jejich domem nestálo auto STB.

Bylo mi i řečeno o zážitku ze dne 1. máje kdy musela celá rodina jít na pochod a museli jít všichni v krojích. Moje mamka byla za jiskřičku a babička s tetou byli v pionýrských krojích. Museli lepit za okna vlajčky Československa a Sovětského svazu. A tenkrát 1. máje byla zima, že neuvěřitelně mrzlo, a oni i tak si nemohli dovolit obléct bundu, aby šel ten kraj vidět a museli chodit s vlajčkami.

Když přeskočím o pár let dál, přesně na 17. listopadu, kdy moje babička měla v práci noční směnu, tak večer ještě s dvěma jejími přáteli vyvěsili na nástěnku Československou vlajku místo plakátů se Sovětským svazem a hesel, měli tam správce budovy, který byl za komunisty. Když přišlo ráno, všichni se báli, co se bude dít, ale se nic nedělo. Přišel za nimi a okamžitě prý „převrátil“ a řekl, že je ta nástěnka moc krásná. Pak se babička vypravila s jejími dvěma kamarádkami do Brna vyslechnout si Václava Hlava na náměstí Svobody. Protože tam bylo moc lidí, tak na něj neviděli.

Babička mi i říkala, že je ještě dlouho drželo. I to, že zapalovali každého 17. listopadu svíčky za oknem.

Anita Grenarová, 9. F

Foto: https://www.google.com/search?q=sametov%C3%A1+revoluce+symbol&client=firefox-b-d&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjAi5X1tfHlAhXEfFAKHQ1ZCm0Q_AUIESgB&biw=1600&bih=786#imgdii=ROsyK8AtHdOqPM:&imgre=kcrrOk07yoD8SM:

Řidičem v Praze

Na převrat zavzpomínal i můj strýc, který jezdil v Praze s autobusem hromadné dopravy. Říkal mi, že byli v Praze každodenní demonstrace na Václavském náměstí, které byly už bez potlačení policie, ale mimo Prahu nikdo nic moc nevěděl, protože pravdu začalo psát až Svobodné slovo. Výtisky novin policie zabavovala. Jejich autobusy jezdili s vlajkami. Všechno vyvrcholilo generální stávkou, které se také zúčastnil.

Denisa Plesková, 8. E

Emigrace

Můj děda pochází z malého městečka na střední Moravě, kde se před válkou narodil. Měl několik sourozenců. Společně v 60. letech odešli do Prahy na vysoké školy. Můj děda na ČVUT, jeho starší bratr na lékařskou fakultu. Po škole pak dostali umístěnku, tenkrát to bylo povinné, kam musí jít pracovat. Děda pracoval v továrně v Brně a jeho bratr jako lékař v Krnově. Po okupaci ČSSR se jejich cesty rozešly.

V roce 1969 se dědův bratr rozhodl odejít do Německa. Neviděli se 20 let. O tom, že je někdo z příbuzných takzvaně na západě, se dozvěděl můj táta, až když mu bylo 9 let. Několikrát do roka chodily pohlednice z míst jako Rio de Janeiro, San Francisco, Tokio apod. Tátovi pak bylo vysvětleno, že pohledy chodí od strýce. Strýc vykonával svoji praxi lékaře a děda, i když měl spoustu patentů a vynálezů v oblasti el. strojů, nemohl pořádně dělat, co chtěl. Když umřel můj praděda, tak dědův bratr nemohl ani na pohřeb.

Teprve na jaře roku 1990 se opět setkali. Na parkoviště plné trabantů a škodovek přijel mercedes a z něho vystoupil pán v kovbojských botách.

Richard Bad'ura, 7. F

Jízda do Vídně

Prosinec 1989

Před pádem komunistického režimu byl zákaz jezdit do zemí, kde komunismus nebyl, a po pádu komunismu se tam chtěl každý podívat. Kamarád si půjčil auto od táty a vyrazili jsme taky. Nejdříve jsem musel stát ve frontě na razítka do pasů a na rozměnění peněz, stál jsem tam ještě za ostatní kluky, takže jsem měl v ruce 5 pasů a mrznul jsem tam asi 2 hodiny v -15 stupních.

Poté jsme vyrazili z Prahy do Vídně. Na hranicích bylo hrozně moc aut a každému zvlášť kontrolovali pas. Trvalo to hrozně dlouho... Když jsme do Vídně dorazili, byl to obrovský zážitek. Nikdy předtím jsem tak velké město neviděl. Všichni jsme si za těch 300 šilinků něco koupili, já walkmana a 2 kazety, večer jsme jeli zpět do Prahy a kamarád, který řídil, usnul a naboural. Naštěstí se nikomu nic nestalo, a tak jsem si já a jeden z mých kamarádů stopnuli auto a ostatní čekali na odtahovku.

Příběh Milana Krenželoka zpracovala
Žaneta Husáková, 8. F

Příběh studentky VŠ

V té době jsem studovala 2. ročník pedagogické fakulty, tím pádem mě tato doba velmi ovlivnila, ale vlastně všechny.

Nedříve se stávkovalo v Praze, poté i v Brně. Scházeli jsme se před brněnskou Filosofickou fakultou, kde jsme poslouchali, co tam říkali ti, kteří stávky organizovali. Všechny školy byly zavřeny. Nešířilo se to telefony a sociálními sítěmi, nýbrž letáky a tak, že si o tom lidé povídali. Začala se také zakládat Občanská fóra. Ovšem s tím vším přišel i velký strach s potrestání. Co kdyby nás vyhodili ze školy, nebo to nejhorší – policie a armáda. Nezbyvalo, než čekat, jak se situace vyvine.

Naštěstí potom nastoupil nový prezident Václav Havel roku 1989 a komunisté se vzdali vlády. Já s Kantilénou (to je pěvecký sbor) jsme před Vánoci chodili po základních školách a zpívali jsme koledy na důkaz toho, že jsme konečně svobodní. Předtím se to totiž nesmělo.

Jan Machač, 9. F

17. listopad očima mého táty

Mému tátovi bylo ten rok 15 let a studoval 2. ročník na Střední průmyslové škole stavební, SPŠ v Liberci.

PRAHA – Na Národní třídě 17. listopadu proběhl doslova masakr.

K večeru se roznesla zpráva, že byl zabit student Martin Šmíd. A to všechny naštvalo. ČT, reportéři a studenti VŠ sháněli Šmída. Když ho reportéři našli, natočili s ním reportáž, ve které oznámil, že je živý a nic se mu nestalo. Reportáž ovšem byla natočena způsobem, že jí někteří lidé nevěřili. Údajnému Šmídovi prý ani nešlo vidět do obličeje. Ovšem holka, která ho znala, řekla, že je mrtvý. Později se smrt Martina Šmída ukázala jako fáma, ale lidem došlo, že smrt studenta je už moc a tak začali stávkovat. V sobotu v Praze divadla nehrála, protože vstoupily do stávky.

V divadlech probíhaly diskuze.

LIBEREC – Pondělí 20. 11.

Do školy, kam táta chodil, přišla studentka – vnučka architekta Hubáčka, který je autorem libereckého Ještědu – Lenka Hubáčková, která se vrátila z Prahy a začala líčit, co se stalo. Někteří studenti chtěli spontánně vyjít do ulic. Někteří kantoři zamknuli dveře a tak pár studentů vyskočilo

z oken v přízemí. Kantoři, kteří se ke studentům přidali, jim otevřeli hlavní dveře. Studenti, kteří se báli nebo věřili komunismu, zůstali ve třídách. O pár minut později se všichni, co chtěli stávkovat, včetně mého táty, sešli před jejich střední školou. Tam shromážděným studentům řekli o situaci v Praze, a že tam herci a vysokoškoláci začali stávku. A stavebka byla jediná v Liberci, která byla ochotná začít něco dělat. Začít stávkovat. Proto se průvod vydal od jejich školy obejít ostatní školy za účelem vyburcovat ostatní studenty, aby se přidali ke stávce. Strojní a elektrotechnická střední škola byla zamčená. Studenti na ně mávali z oken ze

zamčených učeben, že nemohou ven. Hned vedle byla Střední ekonomická škola. Tátovi spolužáci vtrhli dovnitř do učeben, než školu zavřeli, a snažili se vyburcovat studenty a proto někteří z ekonomky utekli. Kantoři bránili odchodu studentům a varovali je před zásahem policie vodními děly. Můj táta šel v čele průvodu a střídal se s ostatními v nesení vlajky. Táta ještě vzpomíná, že netušili, co bude dál. Věděli, že jestli tato stávka bude k ničemu, tak jejich rodiče zavrou. Cestou městem je totiž fotil a natáčel komunistický reportér Jindřich Honzík. Ve večerních zprávách reportáž z Liberce odvysílali.

Takto vzpomíná na 17. listopad a co se dělo krátce po něm můj táta.

Anna Marie Marková, 8. F

Charta 77

Roku 1989 bylo mojí babičce 40 let. Dne 17. 11. Byla v práci. Protože neměla ráda komunismus, tak ji z práce nechtěli pustit. Ale potom odešla a jela protestovat do Prahy proti komunistům. V roce 1989 musela být pořád v práci, ale měla míň peněz než komunisti, kteří třeba ani nepracovali. Také podepsala Chartu 77, že nesouhlasí s komunistickým režimem. Kvůli tomu, že nesouhlasila, nemohla dát svoji dceru ani na lepší školu.

Gabriela Veselá, 8. F

Příběh Dany Fidlerové

V tomto období jsem učila na Základní škole v Boskovicích, na Zelené, jako učitelka ruského jazyka. V pátek 17. listopadu se učilo jako každý den, nic se neřešilo ani nekonalo. Vzpomínám si, že v telce byly 2 programy a na obou dvou se říkalo, že byla demonstrace v Praze, ale to bylo vše. Takhle stejně to bylo s rádiem a s novinami.

V sobotu a v neděli byl klid, nikdo nic a žádné zprávy o tom, co bylo v Praze dál. Ale pak přišlo pondělí 20. listopadu, byl oběd a všichni učitelé si sedli za stůl a nikdo nic neříkal, bylo to takové zvláštní, najednou můj kolega zvedl hlavu a řekl: „V té Praze to bylo větší.“ Všichni zvedli hlavu, koukli se a pak zase začali jíst. V této době se prostě lidé báli něco říct, co je proti režimu. Pak se ozval další kolega s tím, že byl v Brně a tam taky byla skupina demonstrantů. Další se pak ozval a řekl, že to bylo i v Olomouci.

Pamatuji si, že během tohoto týdne najednou začala televize dávat víc informací o pátku a o sobotě. Třeba že od soboty se přidávalo víc a víc demonstrantů, dokonce dávali i záběry z demonstrací.

Začala jsem hledat víc informací o tom, co se právě dělo, vím, že jsem hledala časopis Mladý svět, který byl právě vydán o 17. listopadu, hledala jsem ho až do té doby, co jsem ho našla, stál 2 Kčs. Začala jsem ho pročitat, byly tam všelijaké obrázky, kde studenti, demonstranti klekali se svíčkami před řadou policistů, dávali jim karafiáty. V časopise bylo napsáno, co se dělo den po dnu.

V pondělí 27. listopadu jsem přišla do školy a na stole ležely trikolórky, s kolegy jsme se domluvili, že kdo souhlasí se změnou režimu, tak ať si je dá přesně ve dvanáct hodin. Bylo kolem dvanácté hodiny, začaly houkat sirény a já si tu trikolórku nasadila, pak jsem dětem vysvětlovala, proč ji mám na sobě a co se to děje. Pamatuji si, že se dokonce ani neučilo a vybraly se i učebnice do dějepisu a bavilo se jenom o tomhle. Doufala jsem, že se bude něco dít, jestli se ten režim změní, nikdo nevěděl. Místo nakupování dárků na Vánoce se sedělo doma u telky a sledovalo se, co se děje nového. Docela jsem se i bála, protože nikdo nevěděl, jestli z toho něco bude nebo jestli bude další válka.

Vzpomínám si, že se měla objevit Marta Kubišová, překvapilo mě to, protože když mi bylo kolem 10, tak jsem ji ráda poslouchala, vím, že měla dlouhé vlasy, byla hodně namalovaná, ale přišel rok 1968 a ona dala najevo, že něco není s režimem v pořádku, a tak jí zakázali zpívat, od té doby jsem ji neviděla a teďka jsem ji měla zase vidět po 21 letech. Těšila jsem se, ale nevěděla jsem, jestli bude vypadat jinak nebo ne. S očekáváním jsem se koukala na televizi a tam taková obyčejná paní s krátkými vlasy a jemně namalovaná, byl to šok, že to odloučení od zpěvu se takhle projeví.

Po nějaké chvíli se začal objevovat v televizi Václav Havel, který byl proti komunismu, potom kandidoval na prezidenta, bylo to zvláštní, ale i tak jsem ho volila. Pamatuji si, že jsem poslouchala rádio Svobodná Evropa, i když tomu nebylo moc rozumět. V té době se tam říkalo o nějaké listině, která se jmenovala Několik vět, bylo tam napsáno, co je na komunismu špatně, večer se četlo, kdo to všechno podepsal. To musel být ten člověk hodně odvážný, když to podepsal.

No a potom se to všechno změnilo, lidé měli svobodu, kterou si každý představoval po svém. Myslím si, že lidé si té svobody neváží, páchají se všelijaké zločiny, v dnešní době se jenom nadává, je tady i špína a hluchost. Bylo by prospěšné, aby se i tohle změnilo.

Nathalie Malinová, 8. F

Foto1: <https://www.youtube.com/watch?v=0sh6S6LTdzI>

Foto2: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/marta-kubisova-modlitba-pro-martu-1989-sametova-revoluce-vyroci-30-let.A091020_200523_domaci_klu

Příběh Ivany Halouzkové

Tenkrát mi bylo 32 let. Konalo se několik shromáždění na počest Jana Palacha. Komunismus byl založen na tom, aby si všichni lidé byli rovni, ale tato myšlenka byla neuskutečnitelná a jelikož se studenti začali bouřit, svolali shromáždění, ve kterém vyjadřovali nespokojenost s režimem.

Policie vytáhla na studenty s vodními děly a obušky.

V tu dobu jsem jela za svými rodiči se svým manželem a dvěma dcerami na návštěvu do Mohelnice. O té tragedii jsem se dozvěděla v pátek okolo půlnoci z rádia Svobodná Evropa. Byla jsem překvapená, ale nebála jsem se. Tvrdě trestali lidi, kteří se proti režimu postavili.

Hned v úterý jsem šla do švadlenky a koupila jsem si metr červené, bílé a modré stuhy. Vyrobita jsem si z nich trikoloru, připnula jsem si ji na triko a šla do školy, bylo mi jedno, co se stane, prostě jsem si řekla, že si ji vezmu. Dodnes ji mám pečlivě schovanou.

Bára Štarková, 8. F

Foto: https://www.google.com/search?q=sametov%C3%A1+revoluce+symbol&client=firefox-b-d&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjAi5X1tfHlAhXEjFAKHQ1ZCm0Q_AUIESgB&biw=1600&bih=786#imgdii=ROsyK8AtHdOqPM:&imgcr=kccrOk07yoD8SM

Rodinné vzpomínky

Tatínek mi vyprávěl, že když byl na základní škole, tak jejich třídu navštívil první československý kosmonaut Vladimír Remek a vyprávěl jim své zážitky z cesty do vesmíru. Tatínek má dodnes schovaný památník s jeho podpisem a fotkou.

Babička mi vyprávěla, že její maminku, která byla učitelka, propustili ze zaměstnání, protože přiznala, že je věřící a chodí do kostela. Potom musela deset let pracovat v továrně a brousit součástky do psacích strojů.

Dědeček mi vyprávěl, že když si chtěl v roce 1989 koupit nové auto Škoda Favorit, musel celou noc stát frontu, aby se mohl zapsat do pořadníku. Potom musel ještě osm měsíců čekat, až na něj přijde řada a bude moci si auto koupit.

Norbert Keršner, 7. F

Maminčiny vzpomínky na 17. listopadu 1989

17. 11. 1989 mi bylo 16 let a chodila jsem do druhého ročníku SPgŠ.

Do stávky jsme se jako studenti zapojili všichni, a to v Brně, kde naštěstí nedošlo k žádným dramatickým situacím, jako v Praze na Václavském náměstí.

Díky revoluci se na škole změnilo vedení i některé vyučovací předměty.

Do té doby jsme se učili pouze ruský jazyk, žádný jiný cizí jazyk nám nebyl umožněn. Profesor, který učil občanskou nauku, nás z principu celé dva roky nic neučil, protože byl antikomunista. Po revoluci mohl konečně začít mluvit o tom, v čem jsme žili.

Co se týká dětství, byla jsem Jiskra, členka oddílu, který děti připravoval na vstup do Pionýra. Na všech veřejných akcích jsme museli mít oblečené modré košile a pod krkem uvázaný červený šátek. V oknech visely vlajky ČSSR a SSSR. Moje máma musela být v Komunistické straně, protože pracovala na ONV (Okresní národní výbor), jako sociální pracovnice. Hodně mých spolužáků ze ZŠ se nedostalo na SŠ, které si vybrali, protože jejich rodiče nebyli v KSČ.

Listopad 1989 přinesl vedle svobody i jednu nezanedbatelnou zkušenost, a to vědomí toho, že v politice nic není natrvalo a že lze uskutečnit změny, které se ještě nedávno zdály nemožné.

Anna Čániová, 8. E

Obrázek: Monika Odehnalová, 8. E

Ze života mého dědečka

Dědeček se narodil v roce 1948 a období do roku 1989 prožil v socialismu. V té době získal vzdělání a rád se podílel na budování socialistické společnosti, které si vážil. Vážil si i našich spojenců, zejména Sovětského svazu, který měl rozhodující podíl na osvobození Československa od německých fašistů v roce 1945. Přesto, že skončil školu s vyznamenáním, šel se učit na horníka, protože republika tehdy potřebovala uhlí. I když nemusel, šel na vojnu, kterou si odsloužil v Chebu jako spojar a zástupce velitele spojovací čety. V Chebu složil i vojenskou přísahu, kterou stále zná. Po vojně ještě nějakou dobu pracoval v hornictví, potom se seznámil s babičkou, vrátil se domů, oženil se a měl tři děti. Potom pracoval ve vedoucích postaveních, třeba šamotky v Rájci-Jestřebí. Později jej povolali k práci na OV KSČ v Blansku. Velice podrobně znal situaci v Boskovicích, Blansku, Svitávce nebo Velkých Opatovicích. Potom byl dědeček vyslán ke studiu na Vysoké škole politické v Praze. Tam prožil i události kolem 17. listopadu 1989.

Vnímá počáteční rozpačitost lidí s událostmi i podvod s údajnou smrtí studenta Šmída na Národní třídě. Touto událostí se věci dostaly z rozumové do citové polohy. Přesto ke změně postojů lidí došlo zhruba od poloviny týdne po 17. listopadu, kdy tisk a další sdělovací prostředky začaly spolupracovat na změně režimu ze socialistického na nějaký, který však tehdy nechtěli pojmenovat.

Po roce 1989 ještě dědeček pokračoval ve studiu na filozofické fakultě. Ekonomická situace rodiny se však velmi zhoršila, a proto musel studium ukončit.

Pracoval na poště. Poté mu byla nabídnuta práce u zahraniční firmy ve funkci obchodního zástupce v ČR. Nakonec se stal jednatelem firmy této společnosti zřízené v ČR. Později pracoval na ÚV KSČM v Praze. Ve volbách v roce 2002 byl zvolen starostou obce Lhota Rapotina. Po skončení funkčního období byl zvolen předsedou OV KSČM v Blansku, odkud odešel do důchodu.

Vít Malach, 7. F

Nad fotografiemi...

Seděli jsme s babičkou a s dědou v kuchyni a prohlíželi si fotografie. Zeptala jsem se: „Babi, a jaké to tenkrát vlastně bylo a jak jste s dědem tohle období roku 89 prožili?“

Babička začala vyprávět: „Ten, kdo na sebe neupozorňoval, žádné velké problémy neměl, zásadní majetkové rozdíly mezi lidmi nebyly. Zboží bylo nedostatek, například na Vánoce si prodavačka značila, komu vydala kakao. Když jsme jeli s dědou do tehdejší Jugoslávie, podmínkou bylo odjet bez dětí. Na hranicích nám sebrali část peněz, které jsme měli u sebe. Na zpáteční cestě jsme měli co dělat, abychom je dohledali. Po návratu byl děda pozván na speciální oddělení a byl zpovídán, co tam dělal, s kým a o čem se bavil.“

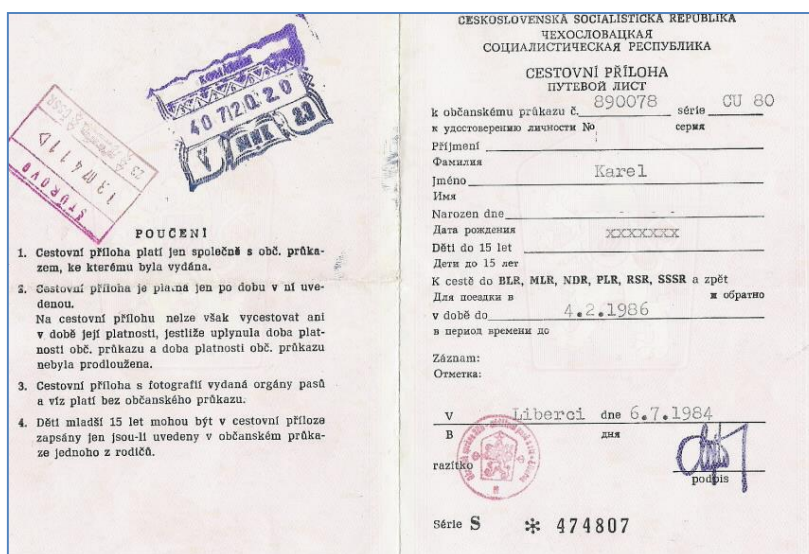

Foto: <http://80leta.wz.cz/cestovani.htm>

Nebo jednou u nás zazvonil ředitel školy a ptal se mě, proč v dnešní době mám potřebu dávat dítě do náboženství. Řekl mi, abych si to pořádně rozmyslela. Dokonce mi vyhrožoval propadnutím. Tvoji mamku jsem už do náboženství neposlala, alespoň ne tenhle rok. Do náboženství šla až po revoluci. A tak jsme se snažili nebýt ničím podezřelí.

Občas se v televizi odvysílala nějaká malá demonstrace, kterou snadno rozehnali. Obyčejní lidé nic netušili. 17. listopad 1989 si pamatuji, jako kdyby to bylo včera. Byl víkend a myslím si, že byla neděle, protože jsme byli na návštěvě u tety v Brně. Z televize zazněl hlas, který oznamoval, že v Praze před kolejemi na Albertově se scházejí demonstrující studenti vysokých škol a pokračují dále hlavní třídou. Všichni zpozorněli. Naznali jsme, že bude nejlepší z Brna vyjet co nejdřív. V autě jsme ještě autorádio neměli, a tak jsme celou cestu domů poslouchali tranďák. Poslech byl nekvalitní. Proto po příjezdu do Skalice jsme navštívili zbytek rodiny, jestli nevědí něco víc. Měla jsem velký strach, co se bude dít dál. Bála jsem se, aby to nedopadlo, jako když jsem byla malá v 68 roce a přijeli Rusi s tanky a střílelo se.

Celou tu dobu jsme sledovali televizi, naštěstí Rusi nepřijeli a každým následujícím dnem jsme byli krůček po krůčku k svobodě blíží. Když v televizi promluvil Václav Havel a začali se připojovat herci i zpěváci, bylo založeno Občanské fórum, Miloš Jakeš s vládou odstoupil, tehdy jsme si řekli, že se to podařilo. Tvůj praděda v té době chodil jako důchodce topit do Vkusy na dnešní ulici 17. listopadu. Přijel z Boskovic s tím, že se na náměstí něco děje a scházejí se tam lidé. Já jsem měla volno a děda byl po noční, sedli jsme do škodovky a jeli jsme se tam podívat. Neměli jsme pomalu ani kde zaparkovat, vypadalo to tam jak na prvního máje. Chvilí jsme se zájmem stáli a poslouchali proslovy, nic moc jsme přes ten dav lidí neviděli. Děda byl po noční směně unavený a hlavně ve Skalici tenkrát ještě nebyla školní jídelna ani družina a my museli spěchat domů kvůli

dětem. Domů jsme se vrátili celí promrzlí, ale nadšení a očekávali jsme lepší časy.

Následující víkend k nám přijel na návštěvu dědův bratranec Vláša, který bydlel už v té době v Praze. Byl studovaný doktor přírodních věd a demonstrace v Praze se jako jediný z rodiny účastnil. Vše nám o dění v Praze povyprávěl, také nám sdělil, že vstoupil do Občanského fóra. Konečně jsme se dočkali svobodných voleb.

A 29. prosince jsme sledovali přímý přenos zvolení prezidenta Václava Havla v televizi.

Foto: <https://www.reflex.cz/clanek/zpravy/61190/pred-25-lety-zvolil-komunisticky-parlament-vaclava-havla-prezidentem.html>

Svobody jsme se nakonec dočkali, konečně jsme mohli vycestovat, kam jsme chtěli, a splnili jsme si spoustu svých snů.“

Tereza Smutná, 9. F

Jak vznikaly letáky

Na chatě s přáteli při oslavě narozenin poslouchali Svobodnou Evropu, kde mluvili o tom, co se děje v Praze. V průběhu týdne vytvářeli letáky na podporu Generální stávky. Zajímavostí je, že tyto letáky psali na psacím stroji přes 10 kopíráků. Byla to velká dřina, následkem toho byly puchýře.

Zhruba o týden či dva později se zúčastnil Generální stávky a manifestace na Náměstí Svobody v Brně za přítomnosti Václava Havla.

Na podporu Občanského fóra nosili stuhu trikolory a cinkali klíči.

Některá hesla:

„Jakeše do koše“

„Máme holé ruce“

„Na Štěpána bez Štěpána“

Hlavní heslo:

„Havel na hrad“

Text a foto: Michaela Prudká, 9. E

Vyprávění dědečka o osvobození a životě po 2. světové válce

Celá rodina dědečka žila společně s rodiči v rodné obci Dubovany, obec měla do 200 č.p. a ležela asi 15 km od Piešťan. Můj dědeček Vladimír se narodil v roce 1935, jeho mladší sestra Marie v roce 1942 a ta nejmladší Blažena 5. 4. 1945 v den osvobození obce.

Když dědeček chodil do 4. třídy, byla 2. světová válka. Němci se nastěhovali v únoru 1945 i do jejich vesnice. Děti musely přestat chodit do školy, protože se tam ubytovali němečtí vojáci. Bylo jich však mnoho, proto museli ubytovat vojáky i u lidí doma. Dva němečtí vojáci bydleli i u dědečka. Každý z vojáků měl jinou povahu, jeden byl dobrý, nosil dětem bonbony, sháněl si civilní oblek a chtěl dezertovat. Druhý byl pravý fašista a vyhrožoval otci dědečka zastřelením. Němci na návsi měli polní kuchyni, ve které vařili. Během dne Němci prováděli na poli v okolí vesnice výcvik. Dědeček s rodiči a sourozenci museli odejít bydlet do sklepa.

Válka se blížila ke konci a v dubnu 1945 přecházela II. ukrajinská fronta z jihu od Bratislavy přes Trnavu, Piešťany na Brno. Když ruská armáda osvobozovala okolí, byla v dědečkově domě zřízena ošetrovna. Jako desetileté dítě byl dědeček zvědavý, co se děje. Proto běhal společně s ostatními dětmi venku. Tak byl dědeček svědkem střelby i bombardování. Jeho stejně stará kamarádka to odnesla střepinou ve stehně. Děti ji odtáhly na ošetrovnu, kde jí střepinu vyndali. Němci utekli. Dědeček si pamatoval, jak on i děti kamarádily s ruskými vojáky. Vojáci měli hlad a brali vše, na co přišli. Proto si také vesničané museli schovávat potraviny. V domě dědečka byla pec na pečení chleba, jeho tatínek dal obilí do pytlů a do pece, kterou pak zázdil. Aby jim vojáci obilí nesebrali a měli co jíst celá rodina.

Rodiče dědečka měli hospodářství-koně, krávy, husy, prasata, holuby. Z vyprávění vím, že si i propachtovávali zemědělskou půdu tzn. propůjčovali si ji za úplatu. Proto žádné z dětí nikdy neochutnalo máslo, ani husí játra. Dobroty se musely prodat, aby rodina zaplatila pachtovné. Dvakrát ročně se u dědečka zabíjelo prase, sádlo se vyškvařilo, maso upeklo a zalilo sádlem. Každý pátek se zadělalo kláskové těsto a pekl chléb na celý týden ve slaměných košicích. Obilí se vymlátilo, před domem byla vykopaná hluboká jáma vyskládaná žitnou slámou. Do jámy se vymláčené obilí sypalo, jáma se zasypala a na jaře se z ní bralo obilí na mletí. Na koně se naložily pytle a odvezly do mlýna v Dubovanech. Na půdě byla moučnice, rozdělená na několik dílů. Tam se ukládala hladká, polohrubá, hrubá mouka a otruby, odpad při mletí, kterým se krmila zvířata. Na vesnici byly tři studny, ze kterých se nosila voda na vaření a mytí. Byla jen suchá toaleta bez koupelny, pralo se na valše, máchalo v potoce a jádrové mýdlo na praní i mytí se vařilo doma. To se z různých kostí společně s louhem uvařilo, nalilo do nádoby a ukrajovalo.

To, co zažívali naši prarodiče, bych prožít nechtěla. Přesto to bylo velice zajímavé vyprávění, ze kterého jsem se dozvěděla mnoho nových informací a bylo moc příjemné.

Eliška Kotrhonzová, 8. E

Sametová revoluce – Vladimír Havelka

Následující příběh je prožit a převyprávěn mým dědou, který prožil Sametovou revoluci.

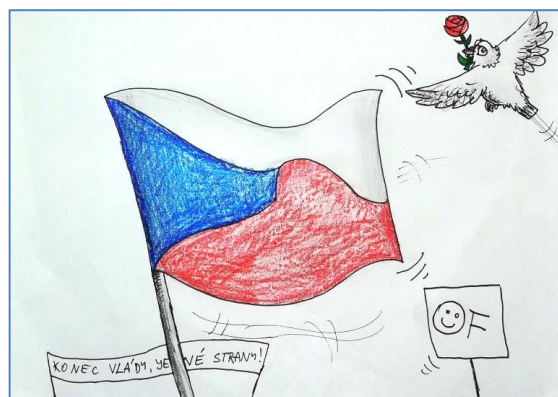
Do roku 1989 vládli v Československé republice komunisté. V této době byl prezidentem Gustav Husák. Nesmělo se cestovat (pouze s povolením, které nedostal každý). Německo bylo rozděleno na Západní Německo a Východní Německo, to se poté spojilo a vznikl stát Německo. Povinné bylo pro všechny občany při koupi masa si koupit ještě bůček. Pokud jste si bůček nekoupili, nemohli jste si koupit jiné maso. Tohle žití se nelíbilo studentům, a tak začali protestovat. Domluvili se, že půjdou v průvodu. K průvodu měli povolení, ale zákaz jít do středu města. Na Václavském náměstí hlídali policisté, ale studenti se nebáli a šli tam i přes velkou překážku. Tam došlo ke sporu a policisté začali mlátit studenty obušky. Po průvodu se dostala do novin nepravdivá zpráva, a to taková, že policie umlátila k smrti studenta. To ovšem nebyla pravda a studenty to naštvalo stokrát více. Začali proto pořádat další a další průvody, scházeli se na Václavském náměstí, kde na protest cinkali klíči a zvonečky. Můj děda se cinkání také zúčastnil, ale pouze jednou, kdy se svým bratrem čekal již v pět hodin ráno na tisk novin. Nikdy však nebyl napaden policií.

Děda s babičkou byli na straně studentů. Chtěli cestovat, ale nemohli. Jednou žádali o povolení cestovat do Rakouska, ale jejich žádost byla zamítnuta. V době revoluce bydleli v Letovicích, kde se v hasičárně scházeli lidé a cinkali klíči. Byly to jen desítky lidí. V televizi se však o demonstraci nemluvílo, ale do novin se psalo všechno, co se dělo. Nikdo z občanů nevěděl, jak to dopadne, ale převážná většina doufala, že vyhrají studenti. Jednoho dne se však stalo něco, díky čemu můj dědeček věděl, že je konec a že studenti vyhráli. Marta Kubišová zazpívala po více jak dvaceti letech z balkonu píseň s názvem Motlitba pro Martu. Zpěv měla zakázaný z důvodu podepsání Charty 77. Ten, kdo Chartu 77 podepsal, měl zakázané veřejné vystupování.

Moji prarodiče měli radost, protože věděli, že jejich děti budou vyrůstat v lepším světě. Nikdy se nebáli, že by to mohlo dopadnout špatně. Komunisté se nakonec vzdali a byl zvolen nový prezident Václav Havel.

Při demonstraci bylo zraněno 17 studentů a 7 policistů, nikdo však nezemřel. Dnes je na Národním Kříži (Podloubí) deska, která je vybudována na počest demonstrace. Každý rok se v Praze 17. 11. na památku Sametové revoluce chodí zapalovat svíčky (na Národní Kříž, k desce).

Můj dědeček je rád, že to dopadlo tak, jak to dopadlo.

Aneta Maršálková, 9. F

Obrázek: Eliška Štefaňáková, 8. F

Babička mi vypráví...

Kamilku, události 17. listopadu naplánovali vlastně studenti. Byla to pietní akce k 50. výročí uzavření vysokých škol nacisty. Avšak radikální studenti mínili tuto akci využít k vyjádření nespokojenosti se současným režimem.

V tuto dobu jsme s rodinou byli na návštěvě u příbuzných v tehdejší NSR. Seděli jsme všichni u stolu a vyprávěli si. V tom přišel strýc, ať jdeme k televizi, že se u nás doma něco děje. S hrůzou jsme sledovali, jak demonstrující studenti a ostatní lidé jsou brutálně napadeni veřejnou bezpečností. Bylo to hrozné. Německá média a celý svět tuto brutální akci vůči studentům tvrdě odsoudily. Následující den přenášela televize celý záznam demonstrace. Studenti začali demonstraci

na Albertově písni *Gaudeamus igitur* a nám tehdy tekly slzy štěstí. Ke studentům se přidávali další a další lidé. Bylo slyšet, jak lidé skandují protikomunistická hesla. My jsme jim strašně fandili a obdivovali jejich odvahu a odhodlání. Z Albertova se pak vydali na Vyšehrad a dále do středu města. Byla ohromná nálada.

Pak studenty zastavil policejní kordon. Dívky dávaly za štíty příslušníků květiny a všichni volali „Máme holé ruce.“ Byli strašně odvážní, když stáli proti ozbrojeným příslušníkům. Uniknout neměli kam. Pak začala doslova bitka.

Policejní složky bušily do studentů obušky hlava nehlava. Bylo to strašné. Celý svět odsoudil naši vládu, že podporuje **brutalitu**.

Pak další den jsme se vraceli domů. Příbuzní nám přáli, aby vše dopadlo dobře a konečně skončila doba totality. Upřímně jsme v to věřili. Doma jsme všechno prožívali s demonstrujícími, zpívali jsme, cinkali klíči a věřili v dobrý konec.

Když koncem listopadu komunisté konečně odstoupili, všichni jsme se radostně objímali a slzy štěstí tekly proudem.

Tehdy můj tatínek řekl: „Tak jsem se toho dožil.“ Byl šťastný a my s ním.

Kamil Henzl, 8. F

Obrázek: Eliška Štefaňáková, 8. F

Sametová revoluce

Příběh mi vyprávěl člověk, který je mi velmi blízký a v době sametové revoluce pracoval v Minervě. Bylo mu 35 let, byl ženatý a měl dvě děti. Byl členem KSČ a Lidových milicí. Ještě než došlo k sametové revoluci a stávkám, vystoupil jak ze strany, tak z Lidových milicí. Na tu dobu to byl velmi odvážný čin.

Zato, že vystoupil, ho chtěl předseda ZV KSČ (a byl to jeho švagr – vlastní rodina) vyhodit z práce. Zastal se ho mistr na dílně s tím, že je dobrý pracovník a politika že je vedlejší. Odmítl ho vyhodit a nevyhodil.

Do 17. listopadu se vůbec nevědělo, že se něco v Praze děje, že studenti stávkují. V televizi ani v novinách vůbec nic nebylo. Nikdo o ničem nevěděl. Vše začalo až po 17. listopadu, kdy v Praze proběhla demonstrace studentů, která byla násilně potlačena. Tehdy se začaly objevovat první informace a začalo se to objevovat v tisku a televizi.

Do Boskovic do Minervy přijeli studenti vysvětlovat, co se děje, ale nebyl jim umožněn vůbec vstup do podniku. Byl zákaz i jakýchkoliv stávek a projevů zaměstnanců v Minervě, vše muselo probíhat mimo podnik.

27. 11. 1989 proběhla na náměstí v Boskovicích generální stávka s projevy a cinkáním klíčů. Scházeli se zde lidé ze všech

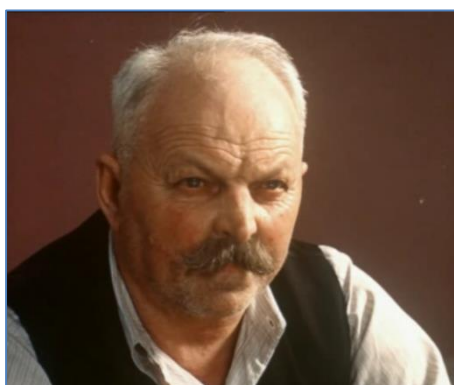
podniků v Boskovicích i studenti. Lidé přinášeli transparenty s nápisy KONEC VLÁDY JEDNÉ STRANY, NEŽÍT VE LŽI, CHCEME SVOBODNÉ VOLBY, PRAVDA ZVÍTĚZÍ. Po této stávce už se začali projevovat i lidé v zaměstnání. V Minervě se vybíraly peníze na stávkující studenty, psala se petice, aby byl zvolen prezidentem Václav Havel, a zakládalo se Občanské fórum. Byla to doba plná nejistot, zvrátů, strachu, ale i euforie za lepšími zítřky.

Eliška Štefaňáková, 8. F

Foto: https://blanensky.denik.cz/zpravy_region/listopad--lide-stavkovali-a-zakladali-obcanska-for.html

Olešnické memento – příběh pradědečka

Příběh, který vám chci převyprávět, se stal mému pradědečkovi a odehrál se v roce 1953.

Můj pradědeček František Kalas se narodil v roce 1906 a žil se svojí rodinou ve vesnici Ústup nedaleko Olešnice na Moravě.

Poté, co se v roce 1948 chopili moci komunisté, začali po vzoru SSSR s kolektivizací zemědělství a zakládání JZD. V Jihomoravském kraji byl největší odpor proti vstupu do družstev v okrese Boskovickém a Bystřickém, a to především v okolí Olešnice. Proto StB přišla s plánem na odstrašující proces, ve kterém by byli potrestáni největší odpůrci, kterými byli označeni sedláci neboli kulaci. Akce byla řízena brněnskou StB, naverbovali bývalého partyzána, několikrát trestaného zloděje Josefa Matouše bez trvalého bydliště, pocházejícího z Jasinova u Letovic, v okolí známého pod přezdívkou Bezzubý Pepek, jenž byl ve všech materiálech označován pod identitou „západní agent Karel“.

V roce 1952 začal obcházet vesnické boháče a kulaky a nabádal je k pomoci s protistátní činností, s pomocí o ubytování a stravu. V okolí Olešnice se pohyboval zhruba půl roku a poté, co se v Kunicích u Kunštátu pokusil zastřelit předsedu KSČ, odešel na Zlínsko, kde byl „zatčen“.

Zatýkání bylo naplánováno na neděli 8. února 1953 v brzkých ranních hodinách, protože se tenkrát nedalo do Ústupu dojet, jela tam část přepadové skupiny na lyžích. Při zatýkání byly prováděny i domovní prohlídky v mnohých případech velmi neurvalým způsobem. Všichni zatčení byli odvedeni do sokolovny v Olešnici a poté převezeni do věznice v Brně, kde okamžitě započali s výslechy. Výslechy byly od začátku vedeny velmi brutálně, ať už fyzicky nebo psychicky s jasným cílem plného doznání ke všem vymyšleným skutkům.

Podle předem připraveného scénáře započalo výjezdní zasedání krajského soudu v Brně, proces se konal v olešnické sokolovně za účasti široké veřejnosti a přenášel ho rozhlas. Všichni obžalovaní byli uznáni vinnými, aniž by jim byla dána možnost obhajoby. V procesu padly dva tresty SMRTI a mnohaleté roky žaláře včetně ztráty majetku. Někteří obvinění vedle ztráty majetku dostali doživotní zákaz pobytu na okrese Boskovice a jejich rodiny byly vystěhovány do pohraničí. Trest SMRTI doslat i spolupracovník StB „agent Karel“, který po splnění úkolu se stal pro StB nepotřebný, ba naopak nebezpečný ve věci vyzrazení svého pravého poslání. Můj pradědeček dostal trest 10 let žaláře a ztrátu jedné čtvrtiny majetku, navíc musel jako všichni ostatní uhradit státu náklady na proces včetně pobytu ve vězení. Trest si odpykával v jáchymovských a příbramských uranových dolech. Z vězení byl propuštěn po čtyřech letech v březnu 1957.

Částečného zadostiučinění se mu dostalo v roce 1968, kdy si zahrál ve známém filmu Vojtěcha Jasného VŠICHNI DOBRŮ RODÁCI, který získal mnohá ocenění, například cenu na festivalu v Cannes v roce 1969. Film se natáčel v městečku Bystré u Poličky a pojednává o poválečném dění na venkově a budování JZD. Film byl bohužel promítán pouhé čtyři měsíce a pak

skončil na dlouhá léta v trezoru. Ve filmu si pradědeček zahrál jednoho ze sedláků.

Pradědeček zemřel v roce 1983 a jako většina z odsouzených v olešnickém procesu se nedožil plné rehabilitace za trestný čin velezrady, o kterémž rozhodl Krajský soud v Brně 12. 3. 1991.

Dne 28. 10. 1994 byla slavnostně odhalena pamětní deska na budově olešnické sokolovny.

O procesu bylo po revoluci napsáno několik knih a natočeny reportáže.

Text a foto: Adam Kalas, 8. E

Příběh pamětníka roku 1989

V tomto roce mi bylo 13 let a já chodila do 8. třídy ZŠ, což byl i můj poslední rok na škole. 17. listopad byl pro mě a moje blízké normální den. Jako každý den jsem ráno jela autobusem do školy. Ten den jsme ve škole dostávali mléko v plastových pytlících a rohlík. Se spolužáky jsme o přestávce hráli čáru s céčky. Vše bylo stejné a nikde žádná vidina nějaké radikální změny.

Asi cca po 14 dnech jsme se začali dozvídat, co se děje ve větších městech. Nebyly mobily a v obci byl jeden veřejný telefon. Televize a rádio byly státní a **cenzurovány**. Po prolomení mlčenlivosti v televizi začaly změny radikálně rychle. Vše bylo nové a neskutečné. Nikdo nechtěl věřit, že by tato změna mohla vydržet dlouho.

I my na malých obcích jsme začali žít revolucí, která nás všechny pohltila, a o ničem jiném se už nemluvalo. Konec roku byl úžasný. Všichni slavili nabytou svobodu slova a věřili, že se už komunismus nevrátí.

Lucie Minxová, 9. F

Foto: https://www.google.com/search?q=sametov%C3%A1+revoluce+symbol&client=firefox-b-d&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjAi5X1tfHIAhXEjFAKHQ1ZCm0Q_AUIESgB&biw=1600&bih=786#imgdii=ROsyK8AtHdOqPM:&imgsrc=kerrOk07yoD8SM:

Roman Příbyl

Dne 17. listopadu 1989 jsem byl na střední škole v Blansku. Toho dne jsme byli studentskými odbory blanenského gymnázia pozváni na Wankelovo náměstí. Šli jsme i přes zákaz učitelů. Na Wankelově náměstí probíhaly studentské projevy, kde se mluvilo o svobodě, konci totalitního režimu a o cestě ke svobodě. Pokračováním tohoto dne bylo založení OF, hudba Karla Kryla a Jaroslava Hutky, neustálé televizní projevy o světlé budoucnosti českého národa.

V současné době si myslím, že tehdejší generace českého národa tento převrat ekonomicky a eticky nezvládla, což je zřejmé i v současné době.

Adéla Příbylová, 9. E

Další speciální číslo Slováčku přinese ohlédnutí za podzimním projektem k 30. výročí sametové revoluce u nás na škole.